

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 98/2010-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť K. M. a maloletého P. C., obaja bytom B., právne zastúpených advokátkou Mgr. E. S., N., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručeného v čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základných práv zaručených v čl. 41 ods. 4 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv zaručených v čl. 32 ods. 4 a 5 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaniach vedených pod sp. zn. 13 P 61/07 a sp. zn. 11 P 87/07 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť K. M. a maloletého P. C. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2009 doručená sťažnosť K. M. (predtým K. Ž., ďalej len „sťažovateľka“) a maloletého P. C.

(ďalej len „maloletý“), obaja bytom B. (spolu len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručeného v čl. 8 dohovoru, základných práv zaručených v čl. 41 ods. 4 a 5 ústavy a základných práv zaručených v čl. 32 ods. 4 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 13 P 61/07 a sp. zn. 11 P 87/07.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd uznesením o predbežnom opatrení č. k. 13 P 61/07-22 zo 6. marca 2007 (právoplatným 11. apríla 2007) dočasne zveril maloletého do výchovy a starostlivosti jeho starých rodičov (ďalej len „navrhovatelia“) z dôvodu, že otec maloletého spáchal samovraždu, o ktorú sa pokúsila aj sťažovateľka (matka maloletého), ktorá bola tiež závislá na alkohole. Okresný súd súčasne navrhovateľom uložil, aby do jedného mesiaca od právoplatnosti predbežného opatrenia podali návrh na nariadenie náhradnej starostlivosti o maloletého, čo navrhovatelia napokon aj urobili, pričom o ich návrhu koná okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 11 P 87/07. Po vykonanom dokazovaní, v rámci ktorého okresný súd podľa tvrdení sťažovateľov nariadil dvakrát aj znalecké dokazovanie, okresný súd rozsudkom z 28. júla 2008 zveril maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľov a súčasne upravil styk sťažovateľky s maloletým (jej synom). V dôsledku odvolania sťažovateľky Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 25 CoP 20/08 z 18. februára 2009 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a opätovné rozhodnutie. Sťažovatelia namietajú porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov z dôvodu, že dokazovanie, ktoré okresný súd vykonal po vrátení veci, je neefektívne, nadbytočné a nevedie k zisteniu skutkového stavu dôležitého pre rozhodnutie vo veci.

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli:

«Dňa 6. 7. 2009 podala sťažovateľka sťažnosť na prieťahy v konaní podľa § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z., a to pre neefektívny postup súdu, nariadenie neefektívneho znaleckého dokazovania, nečinnosť súdu po zrušení rozsudku odvolacím súdom.

Sťažnosť bola predsedom Okresného súdu v Komárne vyhodnotená ako nedôvodná, s konštatovaním, že v predmetnej veci nie je žiaden taký časový úsek, ktorý by predstavoval subjektívne zavinenú nečinnosť súdu. ...

Na základe predložených dôkazov majú sťažovatelia zato, že v konaní 11 P/87/2007 súd nekonal od podania žaloby efektívne, s cieľom zistiť objektívnu/materiálnu pravdu a na základe spoľahlivo zisteného skutkového stavu spravodlivo rozhodnúť. Sťažovateľka sa plne stotožňuje so záverom Krajského súdu v Nitre, že bez spoľahlivého zistenia existencie či neexistencie základného zákonného predpokladu („rodič nezabezpečuje osobnú starostlivosť o maloleté dieťa alebo ju zabezpečovať nemôže“ – § 44 ods. 1 ZR) je prvoinštančné rozhodnutie predčasné, založené na nesprávnom právnom posúdení veci a nedostatočne zistenom skutkovom stave. ...

... sťažovatelia namietajú vznik prieťahov minimálne v obdobiach:

- od podania žaloby (14. 3. 2007) do nariadenia znaleckého dokazovania pribratím znalkyne z odboru klinickej psychológie detí (26. 2. 2008),
- od polovice apríla 2008 do 27. 6. 2008 (znalkyni bola uložená úloha vypracovať znalecký posudok do 40 dní od doručenia rozhodnutia, ktoré bolo doručované koncom februára, resp. začiatkom marca 2008),
- od 18. 3. 2009 (doručenie zrušovacieho uznesenia KS v Nitre Okresnému súdu Komárno) do dnešného dňa, vzhľadom na absenciu meritórneho rozhodnutia,

pričom v rozšírenom zmysle je možné za nesústredené a neefektívne označiť celé konanie s prihliadnutím na to, že súd sám nerešpektoval výsledky znaleckého dokazovania (nezistená nespôsobilosť ani nemožnosť na strane matky zabezpečovať starostlivosť o dieťa, úprava styku s dieťaťom v rozpore so závermi a vyjadreniami znalcov) a tým nepriamo diskvalifikoval výsledky a význam znaleckého dokazovania ako podkladu pre svoje rozhodnutie. Teda, vykonané dokazovanie nevedlo k zabezpečeniu relevantného podkladu pre rozhodnutie a tým odstránenie právnej neistoty sťažovateľov.»

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia žiadali, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd v Komárne v konaniach sp. zn. 11 P/87/2007 a sp. zn. 13 P/61/2007 porušil právo sťažovateľov P. C. a K. M. (predtým K. Ž., pozn.) na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresný súd v Komárne v konaniach sp. zn. 11 P/87/2007 a sp. zn. 13 P/61/2007 porušil práva sťažovateľov P. C. a K. M. (predtým K. Ž., pozn.) týkajúcu sa práva rodiča na starostlivosť o dieťa s pomocou od štátu, a práva dieťaťa na rodičovskú výchovu, podľa čl. 41 ods. 4, 5 Ústavy Slovenskej republiky, a podľa čl. 32 ods. 4, 5 Listiny základných práv a slobôd.

3. Okresný súd v Komárne v konaní sp. zn. 11 P/87/2007 a sp. zn. 13 P/61/2007 porušil práva sťažovateľov P. C. a K. M. (predtým K. Ž., pozn.) na rešpektovanie súkromného a rodinného života a jeho ochranu pred neoprávnenými zásahmi podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

4. Okresnému súdu Komárno v konaní sp. zn. 11 P/87/2007 prikazuje konať bez zbytočných prietahov, zabezpečiť dôkazy potrebné pre rozhodnutie a vec čo najrýchlejšie prejednať a meritórne rozhodnúť.

5. Sťažovateľovi malol. P. C. a K. M. (predtým K. Ž., pozn.) priznáva primerané finančné zadostučinenie každému jednotlivo po 3 300 EUR, ktoré je Okresný súd Komárno povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu

6. Priznáva sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia v konaní o ústavnej sťažnosti vo výške 598,68 EUR (za tri úkony právnej pomoci), ktoré je Okresný súd Komárno povinný vyplatiť jej advokátke Mgr. E. S., N., do dvoch mesiacov po právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľov postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 61/07

Sťažovatelia v podaní doručenom ústavnému súdu faxom 8. decembra 2009 a následne poštou 14. decembra 2009, ktorým doplnili svoju pôvodnú sťažnosť, namietajú porušenie nimi označených práv postupom okresného súdu aj v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 61/07.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej

lehoty nemožno zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde to nedovoľuje.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 218/06).

Sťažovatelia sťažnosťou pred ústavným súdom napádajú konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 13 P 61/07, ktoré bolo konaním o vydanie predbežného opatrenia týkajúceho sa dočasnej úpravy práv a povinností k maloletému, pričom z príslušného súdneho spisu vyplýva, že toto konanie bolo právoplatne skončené 11. apríla 2007.

Od 11. apríla 2007, keď bolo napádané konanie okresného súdu právoplatne skončené, do 7. septembra 2009, keď sťažovatelia podali sťažnosť adresovanú ústavnému súdu na poštovú prepravu (ústavnému súdu bola doručená 8. septembra 2009), nepochybne uplynula dvojmesačná lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľov vo vzťahu k napádanému konaniu okresného súdu vedenému pod sp. zn. 13 P 61/07 už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako podanú oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 P 87/07

Podstata námietok sťažovateľov proti namietanému postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 P 87/07 spočíva predovšetkým v ich tvrdení, že okresný súd koná v ich veci neefektívne, najmä v otázke dokazovania, v dôsledku čoho, aj napriek tomu, že ide o vec starostlivosti o maloletého, je konanie okresného súdu zdĺhavé, čím má byť

porušované ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu pre posúdenie možného prijatia s'ťažnosti na ďalšie konanie zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 11 P 87/07:

Dňa 14. marca 2007 sa navrhovatelia návrhom podaným okresnému súdu domáhali zverenia maloletého (ich vnuka) do ich výchovy potom, ako im bol zverený do výchovy predbežným opatrením sp. zn. 13 P 61/07 zo 6. marca 2007, ktorým boli zaviazaní podať návrh na jeho zverenie do náhradnej starostlivosti. Okresný súd uznesením z 19. marca 2007 ustanovil maloletému kolízneho opatrovníka a súčasne nariadil pojednávanie na 23. apríl 2007. Dňa 23. marca 2007 okresný súd vyzval obecný úrad v mieste bydliska navrhovateľov a s'ťažovateľky (matky maloletého), aby zaslal na uvedené osoby posudky, ktoré obecný úrad zaslal 30. marca 2007 s tým, že na navrhovateľov podal pozitívny posudok, avšak na s'ťažovateľku posudok nebol daný, pretože nebola obyvateľkou v danej obci. S'ťažovateľka si 22. apríla 2007 zvolila na svoje zastupovanie v konaní advokátku.

Pojednávanie konané 23. apríla 2007 okresný súd po vypočutí prítomných účastníkov odročil na 31. máj 2007 s tým, že budú vyžiadané správy o zdravotnom stave s'ťažovateľky od jej všeobecného lekára a od psychologičky, správa o psychickom stave maloletého, ako aj správa z materskej školy, a tiež kvôli predvolaniu svedkov, ktorých adresy mali účastníci oznámiť do troch dní. Právna zástupkyňa navrhovateľov 30. apríla 2007 oznámila adresy svedkov a 4. mája 2007 okresný súd v zmysle záverov z pojednávania vyžiadal správy z materskej školy maloletého, od ošetrujúceho lekára s'ťažovateľky, od psychiatricky a psychologičky s'ťažovateľky a správu o psychickom stave maloletého. Dňa 9. mája 2007 bola okresnému súdu doručená správa od psychologičky o vyšetrení s'ťažovateľky, 15. mája 2007 správa od psychiatricky o zdravotnom stave s'ťažovateľky a 17. mája 2007 ošetrujúci lekár s'ťažovateľky telefonicky oznámil, že nemá k dispozícii jej prepúšť'aciu správu, ale zabezpečí ju prostredníctvom interného oddelenia nemocnice. Následne 21. mája 2007 bola okresnému súdu doručená aj správa z materskej školy maloletého (s'ťažovateľka nejavila o maloletého záujem) a súčasne právna zástupkyňa s'ťažovateľky oznámila adresu svedkyne,

a navrhla vykonať znalecké dokazovanie znalcom z pedopsychológie pre zistenie vzťahu sťažovateľky s maloletým, ako aj znalcom z odboru psychológie o stave sťažovateľky a navrhovateľov a tiež vyžiadať si správy od príslušného dopravného inšpektorátu o tom, či sťažovateľka jazdila pod vplyvom alkoholu. Okresný súd podľa návrhu právnej zástupkyne sťažovateľky 22. mája 2007 urobil dopyt na príslušný dopravný inšpektorát. Dňa 24. mája 2007 bola okresnému súdu doručená správa o psychologickom vyšetrení maloletého.

Pojednávanie konané 31. mája 2007 bolo po vypočutí svedkov a účastníkov konania odročené na neurčito pre účely znaleckého dokazovania. Uznesením z 1. júna 2007 okresný súd uznesením nariadil znalecké dokazovanie súdnym znalcom z odboru psychiatrie – pedopsychiatrie pre účely vyšetrenia maloletého, sťažovateľky, navrhovateľov, ako aj vzťahov medzi nimi, a súčasne bolo okresnému súdu z dopraveného inšpektorátu oznámené, že sťažovateľka nemá evidované motorové vozidlo. Vypracovaný znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 9. júla 2007 a 10. júla 2007 okresný súd nariadil pojednávanie na 13. september 2007. O znalečnom rozhodol okresný súd uznesením zo 17. júla 2007.

Pojednávanie konané 13. septembra 2007 bolo po vypočutí účastníkov odročené na 15. október 2007 pre účely predvolania súdneho znalca, svedka navrhovaného sťažovateľkou a plnoletého syna sťažovateľky, ktorého vypočutie navrhli navrhovatelia. Súčasne sťažovateľka podala návrh na vydanie predbežného opatrenia o úprave jej styku s maloletým. Uznesením z 18. septembra 2007 okresný súd predbežne upravil otázku styku sťažovateľky s maloletým. Dňa 10. októbra 2007 právna zástupkyňa navrhovateľov žiadala o odročenie pojednávania nariadeného na 15. október 2007 z dôvodu jej práceneschopnosti. Dňa 11. októbra 2007 sa sťažovateľka odvolala proti predbežnému opatreniu. Následne okresný súd 12. októbra 2007 zrušil pojednávanie nariadené na 15. október 2007 a odročil ho na neurčito. Sťažovateľka 15. októbra 2007 oznámila okresnému súdu mená svedkov, ktorých ešte navrhla vypočuť, zároveň okresný súd zaslal odvolanie sťažovateľky na vyjadrenie navrhovateľom, ktorí sa k nemu vyjadrili 25. októbra 2007, a 26. októbra 2007 okresný súd zaslal vyjadrenie navrhovateľov právnej zástupkyne sťažovateľky. Spis bol predložený krajskému súdu 14. novembra 2007, ktorý uznesením sp. zn. 8 CoP 48/07 z 30. novembra 2007 potvrdil predbežné opatrenie okresného súdu z 18. septembra 2007. Dňa 15. januára 2008 bol spis vrátený okresnému súdu.

Okresný súd 16. januára 2008 nariadil pojednávanie na 21. február 2008, ktoré bolo po vypočutí svedkov odročené na neurčito pre účely nariadenia znaleckého dokazovania súdnym znalcom z odboru klinickej psychológie detí, a to na návrh právnej zástupkyne sťažovateľky, ktorá tiež navrhla, aby boli od predchádzajúceho znalca vyžiadané podklady o vyšetrení maloletého. Uznesením z 26. februára 2008 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie v odbore klinickej psychológie detí a súčasne okresný súd vyžiadal od predošlého znalca správy o vyšetrení maloletého. Spis bol zaslaný súdnej znalkyni 20. marca 2008. Dňa 28. mája 2008 okresný súd urgoval predloženie znaleckého posudku, v dôsledku čoho 12. júna 2008 ustanovená súdna znalkyňa oznámila, že všetci účastníci už boli vyšetrení a znalecký posudok zašle v dohľadnej dobe. Právna zástupkyňa navrhovateľov 16. júna 2008 žiadala doplniť dokazovanie dopytom na dopravný inšpektorát, či sťažovateľke nebol v posledných mesiacoch zadržaný vodičský preukaz z dôvodu jazdy pod vplyvom alkoholu, na základe čoho okresný súd 18. júna 2008 dopytoval príslušný dopravný inšpektorát. Dňa 25. júna 2008 okresný súd opätovne telefonicky urgoval predloženie znaleckého posudku a 27. júna 2008 bolo okresnému súdu oznámené, že sťažovateľke bol zadržaný vodičský preukaz z dôvodu jazdy pod vplyvom alkoholu. Vypracovaný znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 3. júla 2008, keď okresný súd súčasne nariadil pojednávanie na 28. júl 2008. Uznesením z 9. júla 2008 okresný súd rozhodol o znalečnom.

Dňa 16. júla 2008 právna zástupkyňa sťažovateľky žiadala, aby na pojednávaní bola vypočutá aj súdna znalkyňa s tým, že ak sa nebude môcť pojednávania zúčastniť, žiadala zmeniť termín pojednávania. Okresný súd 17. júla 2008 predvolal na pojednávanie súdnu znalkyňu. Na pojednávaní konanom 28. júla 2008 okresný súd po vypočutí účastníkov a súdnej znalkyne vyhlásil rozsudok, ktorým zveril maloletého do starostlivosti navrhovateľov, upravil jeho styk so sťažovateľkou a sťažovateľku zaviazal prispievať maloletému na výživné. Sťažovateľka sa 19. augusta 2008 odvolala proti rozsudku a 2. septembra 2008 okresný súd zaslal jej odvolanie na vyjadrenie účastníkom konania. Dňa 12. septembra 2008 sa k odvolaniu vyjadril kolízny opatrovník, navrhovatelia sa vyjadrili k odvolaniu 12. septembra 2008 a 20. októbra 2008 okresný súd predložil spis krajskému súdu, ktorý po doplnení dokazovania (pojednávanie a vyžiadanie listín) uznesením sp. zn. 25 CoP 20/08 z 18. februára 2009 zrušil rozsudok okresného súdu a vec

mu vrátil na ďalšie konanie pre účely doplnenia dokazovania, a to znaleckého dokazovania v odbore psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, kvôli posúdeniu aktuálnych vzťahov sťažovateľky s maloletým, ako aj kvôli vypočutiu nového partnera sťažovateľky a zistenia jej pomerov. Spis bol z krajského súdu vrátený okresnému súdu 18. marca 2009.

Okresný súd vyzval 19. marca 2009 právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby oznámila adresu jej priateľa, súčasne okresný súd žiadal od kolízneho opatrovníka správu o pomeroch sťažovateľky. Dňa 20. apríla 2009 právna zástupkyňa oznámila, že sťažovateľka uzavrela s novým priateľom manželstvo, oznámila jeho adresu a v prípade jeho predvolania žiadala zabezpečiť tlmočníka z maďarského jazyka. Okresný súd si 24. apríla 2009 z „osobitnej matriky“ Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vyžiadal sobášny list sťažovateľky a súčasne kolízny opatrovník oznámil, že v čase osobného šetrenia nebola sťažovateľka doma zastihnutá. Dňa 30. apríla 2009 okresný súd opätovne žiadal od kolízneho opatrovníka správu o pomeroch sťažovateľky a okresnému súdu bola vrátená nedoručená zásielka adresovaná „osobitnej matrike“. Okresný súd 5. mája 2009 opakovane vyzval z 24. apríla 2009 „osobitnej matrike“ a 18. mája 2009 okresný súd nariadil pojednávanie na 15. jún 2009 a súčasne uznesením pribral do konania tlmočníčku z maďarského jazyka. Právna zástupkyňa navrhovateľov žiadala 20. mája 2009 o odročenie termínu pojednávania z dôvodu kolízie s iným pojednávaním, ktoré bolo nariadené skôr, takže 21. mája 2009 okresný súd zmenil nariadený termín pojednávania na 6. júl 2009. Dňa 3. júna 2009 bolo okresnému súdu oznámené, že sobášny list sťažovateľky nie je evidovaný na „osobitnej matrike“, pretože sťažovateľka o to nepožiadala. Následne 16. júna 2009 ustanovená tlmočnica ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní z dôvodu pobytu v zahraničí a okresnému súdu bola doručená správa kolízneho opatrovníka o pomeroch sťažovateľky. Uznesením z 19. júna 2009 okresný súd ustanovil pre potreby pojednávania novú tlmočnicu. Dňa 29. júna 2009 právna zástupkyňa sťažovateľky žiadala prerociť pojednávanie, a to tak, aby okresný súd najprv nariadil znalecké dokazovanie, tak ako mu to uložil krajský súd, a až potom aby nariadil pojednávanie, pričom okresný súd obratom oznámil právnej zástupkyňi sťažovateľky, že nariadené pojednávanie sa bude konať, a až po vypočutí manžela sťažovateľky bude nariadené znalecké dokazovanie.

Pojednávanie konané 6. júla 2009 bolo po vypočutí svedka (manžela sťažovateľky) odročené na neurčito na účely doplnenia znaleckého dokazovania znalcom z odboru

klinickej psychológie detí, a to na návrh oboch právnych zástupkyň, aby sa preskúmal aj vzťah manžela sťažovateľky s maloletým, následne uznesením zo 7. júla 2009 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie. Okresný súd 9. júla 2009 vyzval sťažovateľku, aby predložila sobášny list. Dňa 17. júla 2009 právna zástupkyňa sťažovateľky namietala formuláciu jednej z otázok položenej súdnej znalkyni. Okresný súd zaslal 20. júla 2009 ustanovenej súdnej znalkyni spis pre účely spracovania znaleckého posudku a 7. októbra 2009 okresný súd urgoval predloženie znaleckého posudku, v dôsledku čoho sa 23. októbra 2009 súdna znalkyňa ospravedlnila za omeškanie s vypracovaním znaleckého posudku s tým, že všetci účastníci konania už boli vyšetrení a ona kompletizuje znalecký posudok. Znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 5. novembra 2009, ktorý okresný súd následne 10. novembra 2009 zaslal na vyjadrenie právnej zástupkyňi sťažovateľky. Sťažovateľka sa k znaleckému posudku vyjadrila 25. novembra 2009, pričom upozornila, že okresný súd dosiaľ nerozhodoval o jej návrhu na zrušenie predbežného opatrenia z 2. októbra 2009. Dňa 3. decembra 2009 predseda okresného súdu zistil, že návrh sťažovateľky z 2. októbra 2009 (na ktorý upozornila) bol mylne zapísaný pod novú sp. zn. 12 P 205/09 a nariadil zrušenie mylného zápisu, pričom tento návrh bol 9. decembra 2009 pripojený k spisu. Uznesením zo 14. decembra 2009 okresný súd návrh sťažovateľky na zrušenie predbežného opatrenia zamietol, proti čomu sa sťažovateľka odvolala 21. decembra 2009.

Dňa 12. januára 2010 navrhovatelia upravili svoj návrh tak, že žiadali, aby okresný súd zastavil konanie o zverenie maloletého do ich starostlivosti a aby upravil ich styk s maloletým. Okresný súd 16. januára 2010 predložil spis krajskému súdu, ktorý uznesením sp. zn. 5 CoP 3/2010 z 20. januára 2010 zmenil uznesenie okresného súdu zo 14. decembra 2009, a to tak, že predbežné opatrenie zrušil. Dňa 22. januára 2010 kolízny opatrovník oznámil, že nemá námietky proti zmenenému návrhu, a 26. januára 2010 sa k zmene návrhu vyjadrila právna zástupkyňa sťažovateľky. Spis bol z krajského súdu vrátený okresnému súdu 1. februára 2010.

Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného

práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06).

Preskúmaním účelnosti a časovej postupnosti procesných úkonov okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 11 P 87/07 ústavný súd v tomto skúmanom postupe okresného súdu nezistil žiadne obdobie nečinnosti (absolútneho nekonania), ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy, v dôsledku ktorých by došlo k porušeniu základného práva alebo práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd poznamenáva, že dobu, počas ktorej sa spis z dôvodu odvolacieho konania nachádzal na krajskom súde (trikrát) a ktorej dĺžku, resp. trvanie nemohol okresný súd ovplyvniť, nemožno z objektívnych dôvodov pripočítať na jeho ťarchu.

V súvislosti so sťažovateľmi namietanou dĺžkou znaleckých dokazovaní ústavný súd zo súdneho spisu zistil, že je síce pravdou, že ustanovený súdny znalec nie vo všetkých prípadoch dodržal okresným súdom určenú lehotu na predloženie znaleckého posudku, avšak okresný súd nebol v týchto prípadoch nečinný a predloženie znaleckého posudku aktívne sledoval a urgoval, a navyše znalecké dokazovania aj napriek tomu netrvali v jednotlivých prípadoch (po odpočítaní okresným súdom stanovenej lehoty) dlhšie ako tri mesiace. Túto lehotu, a to aj vzhľadom na náročnosť, obsiahlosť a závažnosť znaleckých dokazovaní v danej veci nemožno považovať za zbytočný prietah v zmysle požiadavky čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03), nevysloví porušenie práva zaručeného v tomto článku, ale sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04).

Okrem toho ústavný súd podotýka, že neopodstatnenými sa javia aj námietky sťažovateľov o porušení ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov v dôsledku okresným súdom vykonávaného neefektívneho dokazovania, ktoré by malo podľa nich spočívať v tom, že okresný súd okrem iného nariaďuje znalecké dokazovania, ktoré podľa ich názoru nevedú k rozhodnutiu vo veci samej.

V tejto súvislosti ústavný súd zo spisového materiálu okresného súdu zistil, že v dvoch prípadoch boli znalecké dokazovania nariadené práve na základe návrhov právnej zástupkyne sťažovateľky (návrhy z 21. mája 2007 a 21. februára 2008) a k nariadeniu posledného znaleckého dokazovania bol okresný súd inštruovaný, resp. zaviazaný rozhodnutím krajského súdu. Súčasne ústavný súd pripomína, že v prvom rade je vecou všeobecného súdu, aby si riadil vykonávanie dokazovania a sám zhodnotil jeho význam pre rozhodnutie vo veci, resp. aby sám rozhodol, čo považuje za potrebné preukázať, aby vo veci rozhodol, pričom však tieto svoje úvahy (voľné hodnotenie dôkazov) je súd povinný náležitým spôsobom zdôvodniť v konečnom rozhodnutí (ktoré v danom prípade ešte nebolo vyhlásené).

Uvedené bolo podkladom na rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľov v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených v čl. 41 ods. 4 a 5 ústavy, práva zaručeného v čl. 8 dohovoru a základných práv zaručených v čl. 32 ods. 4 a 5 listiny postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 P 87/07

Sťažovatelia sťažnosťou podanou ústavnému súdu tiež namietali, že okresný súd tým, že stále nezveril maloletého do výchovy a starostlivosti sťažovateľky (matky maloletého) neoprávnene zasiahol do ich súkromného a rodinného života (čl. 8 dohovoru) a tiež porušil základné právo sťažovateľky na výchovu syna (maloletého) za pomoci štátu, ako aj základné právo maloletého na výchovu jeho matkou (čl. 41 ods. 4 a 5 ústavy a čl. 32 ods. 4 a 5 listiny).

Podľa zistenia ústavného súdu v prípade sťažovateľmi namietaného konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 11 P 87/07 vo veci úpravy práv a povinností k maloletému postupoval okresný súd v súlade so zákonom, a preto týmto postupom nemohlo ani dôjsť k porušeniu označených článkov listiny a dohovoru.

Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označili sťažovatelia, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľov aj v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o prikázaní okresnému súdu konať vo veci vedenej pod sp. zn. 11 P 87/07 bez zbytočných prietáhov, ako aj rozhodnutie o priznaní finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobôd sťažovateľov (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), preto ústavný súd o tejto časti sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. marca 2010